

In recesiune, statul tinde sa intensifice controlul asupra sectorului alimentar

09 Nov 2009 | de Roxana Baci

[1]

Modificarea politicii de clementa a Consiliului Concurenței, controalele inopinate ale acestuia la unii dintre marii retailerii și publicarea Legii comercializării produselor alimentare sunt câteva evenimente de impact care s-au produs în această toamnă. Care vor fi consecințele lor asupra comerțului în general și asupra relației retailer – furnizor? Imprevizibile, mai degraba.

Conferința de toamnă a revistei Magazinul Progresiv, din 22 octombrie, a avut ca invitat, la pupitrul speakerilor, și un specialist în dreptul comercial și al concurenței, Lucian Bondoc, partener în cadrul firmei de avocatură Salans. În intervenția sa, acesta a abordat aspectele principale apărute din punct de vedere juridic în ultimul an, cu referiri la legea concurenței și la cea privind comercializarea produselor alimentare.

„Pentru sectorul alimentar s-a încercat folosirea pe plan juridic a factorului politic sau reglementar. Legea comercializării produselor alimentare, plangerile la Consiliul Concurenței, investigațiile deschise, au fost toate încercări de a se pune presiune, pe o parte a actorilor, de către cei care s-au aflat într-o poziție mai slabă din punct de vedere contractual”, a declarat Bondoc, care a explicat, în continuare ca, într-o perioadă de recesiune, intervenția statului în domeniile strategice poate fi de înțeles. „În general, statul nu a avut un rol în retail, cu excepția sectoarelor energie, medicamente și alimente. Dar, pe timp de criză, un

stat incearca sa controleze aspectele fundamentale pentru viata cetatenilor care privesc in buna parte tocmai sectoarele mentionate. De aceea, ma astept ca si in 2010 atentia politicului sa se mentina asupra acestor sectoare”.

Noi prevederi in politica de clementa

Lucian Bondoc a semnalat o modificare importanta care s-a produs la nivelul politicii de clementa a Consiliului Concurentei. La nivel european, legislatia prevede ca, daca cineva este parte la o intelegere grava care incalca regulile concurentei, dar furnizeaza autoritatii de concurenta date pentru a deschide o investigatie si pentru a aplica sanctiuni, va beneficia de imunitate la amenda.

Legislatia este similara si in Romania, dar cu o modificare in plus, adoptata recent. Pana la acesta modificare, politica de clementa se aplica doar la relatiile pe orizontala, practic intre concurentii directi. Ca urmare a modificarii implementate in Romania, politica de clementa a fost extinsa si cu privire la relatiile pe verticala, intre furnizor – distribuitor, cu consecinte potential extrem de importante.

Cu titlu ilustrativ, in urma cu cativa ani a existat o situatie in care o societate a fost reclamata la Consiliul Concurentei de catre un distribuitor pentru acuzatii de practici neconcurentiale. Investigatia a dovedit ca reclamatia a fost intemeiata, dar si producatorul si distribuitorii au fost amendati pentru ca toti erau parte la intelegerea respectiva, astfel incat si cel care a reclamat a fost obligat sa plateasca o amenda intr-un procent din cifra de afaceri relativ similar cu cel al furnizorului.

In urma modificarii politicii de clementa, daca un distribuitor sesizeaza primul Consiliul Concurentei cu privire la o incalcare grava la care este parte si furnizeaza datele respective, nu se mai supune la acest risc. De asemenea, aceasta modificare mai prevede ca cel care are initiativa unei intelegeri nu poate beneficia de imunitate. Dar aici, subliniaza Bondoc, „este discutabil ce inseamna initiativa. In dreptul concurentei, ca si in dreptul fiscal, se aplica principiul fondului peste forma. Deci, nu ar trebui ca simpla trimitere a unui contract sa insemne initiativa. In sectorul de retail, partea care are mai multa experienta din punct de vedere contractual va trimite, de regula, prima celeilalte parti un proiect de contract. In masura in care acel proiect de contract include clauze care incalca legea concurentei este foarte posibil ca partea

respectiva sa fie considerata initiator si atunci sa nici nu poata, chiar daca realizeaza prima ca are probleme, sa solicite imunitate Consiliului Concurenteii, si risca sa ramana permanent (pe perioada de prescriptie de 5 ani) expusa fata de distribuitori”.

Invitatul a atras atentia ca, in contextul in care se repune in discutie relatia furnizor – distribuitor (in cadrul crizei economice actuale), este posibil sa devina un reflex natural si un risc de luat in considerare ca, in masura in care nu mai colaborezi cu un partener, acesta sa se gandeasca si la eventualitatea de a se plange Consiliului Concurenteii, justificat sau nu, si sa incerce sa beneficieze de aceasta modificare a politicii de clementa.

„Am constatat cu numeroase ocazii ca exista o insuficienta cunoastere si evaluare la nivelul multor societati a implicatiilor legislatiei concurenteii. Nu exista practic, in momentul de fata, o legislatie cu sanctiuni contraventionale mai mari pentru societati comerciale. Atat in restul Uniunii Europene, cat si in Romania, acestea merg pana la 10% din cifra de afaceri, dincolo de sanctiuni penale, civile etc. Problemele sunt generate de multe ori de faptul ca legislatia concurenteii contravine reflexului normal de business. Sunt anumite domenii care sunt sensibile din prisma legislatiei concurenteii si care, pentru ca vin impotriva logicii in care cineva s-a format, ca si om de business, fie nu sunt retinute de acesta, fie nu sunt pur si simplu deloc avute in vedere. Insa vorbim de riscuri majore, sanctiuni contraventionale, civile si penale. Avem deja investigatii in curs si cred ca si anul viitor se va mentine aceasta presiune din motivele explicate”, a subliniat Bondoc.

Legea comercializarii produselor alimentare

„O lege cu multe prevederi discutabile”, dar care va intra in vigoare in luna noiembrie (in termen de 30 de zile de la publicare), ca urmare a adoptarii de catre Parlament. Legea a declansat o reactie puternica de protest din partea comerciantilor reuniti sub Asociatia Marilor Retele Comerciale din Romania si a generat tensiuni in sediile centrale ale acestora tocmai din cauza neclaritatilor prevederilor si lipsei normelor de aplicare.

Conform legii, contractele in curs trebuie adaptate in termen de 60 de zile de la data intrarii in vigoare a prevederilor legale. Astfel, in perioada ianuarie – februarie ar trebui ca acestea sa fie reactualizate, dar perioada se suprapune si cu negocierile anuale cu furnizorii. „Sunt

putine tarile in care astfel de legi exista si mai putine cele care au prevederi similare celor din legea nou adoptata la noi", a precizat Bondoc, care a accentuat caracterul ambiguu, neclar, al majoritatii prevederilor.

Acesta a dat ca prim exemplu prevederea privind conditiile in care un comerciant poate refuza o comanda. Acest lucru se poate intampla cand comanda nu indeplineste conditiile legale, cantitatea livrata nu corespunde cu cea din comanda sau nu este furnizata la termen, in timp ce receptia calitativa face obiectul unui paragraf separat. „Primul paragraf imi spune, practic, ca atata vreme cat nu este vorba despre un aliment stricat, chiar daca el nu corespunde calitativ contractului, ar fi posibil sa nu pot sa-l refuz. Sunt insa regulamente europene care spun foarte clar ca, in masura in care un comerciant are chiar o suspiciune ca un aliment ar putea sa fie daunator pentru populatie, ar trebui sa-l retraga imediat de la vanzare (cu atat mai mult sa refuze sa-l cumpere). Simpla suspiciune reflecta si dimensiunea preventiva a legislatiei in materie care va forta comerciantul sa retraga produsul. Modul cum este formulat acel paragraf poate genera astfel numeroase dispute”.

Alt aspect discutabil, in opinia reprezentantului Salans, este cel referitor la faptul ca penalitatile ar trebui sa fie „egale” conform noii legi, desi obligatiile sunt diferite; - in viata normala, extrem de rar se poate vorbi de sanctiuni egale daca obligatiile sunt diferite. Cumparatorul are, de exemplu, obligatia sa plateasca marfa, iar furnizorul sa o livreze. Despre ce penalitati egale putem discuta aici concret in caz de incalcare a acestor obligatii? Doua zile de intarziere la livrare poate insemna marfa stricata. Daca platesc doar o parte din bani, ce se intampla? dar daca marfa este livrata doar partial - si in ce proportie?

Aproape singurul articol clar din aceasta lege priveste interzicerea asa numitei „clauze engleze”: comerciantul nu mai are voie sa interzica unui furnizor sa vanda la un pret mai mic sau egal in alte suprafete de vanzare.

Consecinta acestor neclaritati va fi cresterea numarului de litigii. „Dincolo de conflictul evident de interese dintre parti, sunt totusi aspecte care trebuie clarificate. De exemplu, in cazul in care un comerciant a cerut o anumita calitate si a platit pentru ea, dar a primit o calitate inferioara, trebuie sa existe o consecinta - fie sa refuz comanda, fie sa pot sa ajustez pretul - si aceste lucruri trebuie clarificate. (...) Din punctul meu de vedere este vizibil faptul ca proiectul

de lege a fost elaborat de parlamentari, adica nu a trecut prin circuitul de avizare guvernamental care implica un scrutin juridic mai strict si, dincolo de eventualele bune intentii din spate, textul prezinta numeroase neclaritati. Sunt si lucruri care nu-si au rostul intr-o lege, dar dincolo de acest aspect, pur si simplu textul nu este clar, nu este adaptat si va fi generator de situatii complicate in practica”.

De asemenea, sanctiunile contraventionale in caz de incalcare a legii nu sunt neaparat ridicate pentru un retailer puternic, dar, pentru ca se completeaza cu legislatia privind contraventiile, se poate ajunge teoretic pana la confiscarea veniturilor suplimentare realizate.

Pentru 2010...

... „vor urma cazuri noi de insolventa. Nu am atins inca nivelul cel mai de jos, in urmatoarele sase luni se va intampla acest lucru”. Lucian Bondoc a indemnat la multa prudenta in realizarea planurilor de business si la o atentie suplimentara in privinta alegerii partenerilor comerciali, tocmai din acest motiv. In cazul unei insolvente, va exista o concurenta din partea mai multor entitati pentru aceleasi bunuri ale debitorului. „Modul in care ne positionam fata de un astfel de partener va face diferenta intre a recupera sau nu banii”.

Necesitatile bugetului de stat pentru anul viitor si eventualele ajustari fiscale pe care acestea le vor reclama pot, de asemenea, sa afecteze planurile de afaceri bazate doar pe datele actuale. In acelasi timp, investigatiile Consiliului Concurentei vor continua, iar ele trebuie tratate cu maxima seriozitate.

Articole Asemănătoare

Source URL: <https://revistaprogresiv.ro/articles/recesiune-statul-tinde-sa-intensifice-controlul-asupra-sectorului-alimentar>

Legături

[1] <https://revistaprogresiv.ro/sites/default/files/article/images//Actual-01.jpg>

